

«شوتی»‌ها و تسخیر سیاست



کیومرث اشتریان

«شوتی»‌ها گروه‌هایی مافیایی هستند که اقتصاد را از طریق قاچاق کالا به تسخیر درمی‌آورند. به همین سیاق، برخی حکومت‌ها نیز در معرض تسخیر «شوتی»‌های سیاسی قرار می‌گیرند. حکومت‌ها در معرض تهدیدات گوناگون هستند؛ از انقلاب‌های مخملی و کودتاها تا نفوذ خارجی و جنگ که آنها را به ورطه سقوط می‌افکند. یکی از تهدیدات کمتر شناخته‌شده تسخیر مافیایی حکومت‌هاست؛ آسیبی از جنس خود حکومت‌ها و از سوی وفاداران، تهدیدی تشکیلاتی و تسخیری و نه ضرورتاً عملی نفوذی. «شوتی»‌ها بسته به جوامع و نوع رژیم‌های سیاسی می‌توانند بر زمینه‌ای اجتماعی، اقتصادی یا امنیتی قرار گیرند. گروه‌های مافیایی می‌توانند در قالب کارتل‌های سرمایه‌داری، فرقه‌های تشکیلاتی، گنگ‌ها و گروه‌های مواد مخدر و… شکل گیرند. «شوتی»‌ها شبکه ارتباطی دارند، خودسرند، سرکرده و سرگروه دارند. از شبکه تأمین مالی، شبکه حمل‌ونقل، شبکه فروش و از همه مهم‌تر شبکه مجازاتی برخوردارند؛ در یک کلام، یک دولت کامل‌اند. «شوتی»‌ها به صورت چراغ خاموش، در شبی تاریک از نقطه‌ای مرزی و یا باری از کالای قاچاق سفر خود را آغاز می‌کنند؛ با اطمینان از شبکه‌ای پوششی که در جاده‌ها برای‌شان فراهم شده است. اینان معمولاً خودرویی با موتور ارتقایافته و قدرتمند دارند. در طی مسیر در بیابان‌های جنوب یا در کوهستان‌های غرب کشور، راهنماییانی برای پوشش‌دهی به آنها مستقرند. علامت راهنما تک چراغی است که شوتی می‌زند و در کوه و بیابان تک چراغی به او پاسخ می‌گوید؛ که راه امن است. این پوشش تأیینی تا آنجا که به راه‌های اصلی نرسیده‌اند، ادامه دارد. در بزرگراه‌ها، دیگر همگان آنها را می‌بینند؛ سرعت‌شان چشمگیر است…!! به تهران که می‌رسند، می‌توان با «چشم هشیار» صف خودروهای آنها را در مبادی ورودی بازارها مشاهده کرد. جنس‌ها تحویل داده می‌شود، تسویه‌ها در شبکه مالی ویژه‌ای انجام می‌شود و در نهایت، تخلفات احتمالی به اشد مجازات می‌رسد. این، چکیده‌ای از شبکه «شوتی»‌هایی است که اقتصاد را به زنجیر تسخیر می‌کشند. دنیایی از خرده قدرت‌ها که قدرتمندانش از چشم بسیاری پنهان‌اند، اما آثارشان آشکار است. ساختار متمرکز مدیریتی دارند. در حوزه سیاسی نیز حکومت‌ها در معرض جنین شبکه‌های مافیایی قرار دارند. از مافیای روس و ایتالیا و کشورهای اطراف سخا‌ها و حکایت‌ها فراوان است. «شوتی»‌های سیاسی در فضایی که «بازار رسمی قدرت» ناکارآمد است و توان مدنی لازم را ندارد، بر سر می‌آوردند. بازار رسمی قدرت از طرف نیروهای برآمده از اجتماع احزاب سیاسی، سیاست‌مداران ملی و فعالان سیاسی تقویت می‌شود. در چنین چشم‌اندازی است که قدر و منزلت فعالان و رجال سیاسی اهمیت می‌یابد، چراکه ستون‌هایی از قدرت تشکیل می‌دهند که در برابر مافیا قرار می‌گیرند، فعالان سیاسی و احزاب مدنی که در واقع خود برای تسخیر در شبکه «شوتی»‌های سیاسی و باندهای مافیایی آماده کرده است. «مد سئو شیوان عالم جمله بست/ چون سگ اصحاب را دادند دست». محور و مرکزیت قدرت رسمی به‌تدریج و به دلیل فعالیت‌های مافیایی تضعیف می‌شود، تا جایی که «مرکز» اسیر «شوتی»‌ها می‌شود. تسخیر حکومت‌ها از طریق چنین نیروهایی بسیار خطرناک است، چراکه از حکومت و مدنیت تنها پوسته‌ای باقی می‌ماند و حکومت دچار مرگ مغزی می‌شود. «شوتی»‌ها از مغز قدرت تغذیه می‌کنند، مانند خوره آن را نابود می‌کنند و خود، فربه می‌شوند. اما آنان پوسته را نگه می‌دارند، چون پوششی است که ظاهر زندگی اجتماعی-سیاسی را حفظ می‌کند و «جامعه مصرفی» لازم را برای تجارت آنان فراهم می‌کند. دیگر از درون چنین زندگی اجتماعی تسخیرشده‌ای، «اقتدار و قدرت» که لازمه حکومت است، بیرون نمی‌آید. تسخیر مُلک شاه به سرانکشت مافیا می‌رسد. دیگر سبب و سببهد به کار قدرت رسمی نمی‌آید و شیر قدرت را به موئی به زنجیر توان کرد. «شوتی سیاسی» در درون قدرت رسمی و بلکه قوی‌تر از آن عمل می‌کند و سیاست‌ورزی را به تسخیر درمی‌آورد. هر حکومتی باید از به‌کارگیری قدرت غیررسمی در درون خود به هر عنوانی، حتی وفاداری، جلوگیری کند، در غیراین صورت در دام مافیایی خودساخته گرفتار خواهد شد. نیروهای وفادار سیاسی ایرنشم زینا می‌تیند تا جایی که به‌تدریج همین ایرنشم به گور کرم ایرنشم تبدیل می‌شود.

قدرت‌ران که به تسخیر آب و گل کوشند

ز شاه باج ستانند و خرقه می‌پوشند

به لب رسید مر آن سخن که نتوان گفت
به حیرتم که فقیهان شهر خاموش‌اند

(اقبال لاهوری)

یکشنبه ۲۵ شهریور ۱۴۰۳
۱۱ ربیع‌الاول ۱۴۴۶
۱۵ سپتامبر ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۹۲۴
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

دردر «شرق» امروز می‌خوانید: گزارش «شرق» از جلسات بی‌نتیجه اداره کار و حق ناقح‌شده کارگران • عضو کمیسیون انرژی مجلس: مسکن را باید برای مردم ارزان‌تر و قابل دسترس‌تر کنیم

نقد رادیکالیسم احیای امید

شرق: اجلاس رؤسای دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری کشور در حالی دیروز برگزار شد که اخبار مهمی در دانشگاه شهید بهشتی شنیده شد. عارف از یک سو از احیای مصوبه واگذاری زندان اوین به این دانشگاه خبر داد و از سویی دیگر از رفتارهای فراقانونی و سلیقه‌ای که با دانشجویان رخ داده انتقاد کرد. وزیر علوم هم که این روزها سخت در تلاش برای تحقق شعارهای رئیس‌جمهور در حوزه مدیریتی خود است، از قول دستگاه قضا برای بررسی مجدد پرونده‌های دانشجویان در یک کارگروه ویژه خبر داد تا بار دیگر بارقه‌ای از امید در دولت وفاق ملی جرقه بزند. در سال‌های گذشته به‌خصوص بعد از اعتراضات سال ۱۴۰۱، فضای دانشگاه‌ها به سمت امنیتی‌شدن حرکت کرد و برخورد قهصری با برخی دانشجویان و استادان منجر به تشکیل پرونده‌ها یا قضائی و امنیتی شد که نتیجه‌ای جز اخراج یا تعلیق

در نشست آینده‌پژوهی مؤسسه رحمان برگزار شد

سرنوشت ۳۰ درصدی مردم زیر خط فقر چه می‌شود؟

صفحه ۶

روزنامه شرق

تسلیت رهبر انقلاب در پی درگذشت آیت‌الله محفوظی

۲



این گفت‌وگو را در صفحه ۴ بخوانید

جراحی ناممکن بودن احیای برجام و دشواری رفع تحریم‌های اقتصادی در گفت‌وگو با علی واعظ، کارشناس ایرانی اندیشکده گروه بین‌المللی بحران

کوره راه مذاکره با آمریکا

یادداشت

واردات خودروی کارکرده، تکلیف قانونی صمت



مهدی صاحبی‌پسندیده

حقوق دان

است که شکل‌گیری این سیستم هم نتیجه مستقیم ممنوعیت واردات خودرو به بهانه عدم خروج ارز از کشور است که علاوه بر افزایش قیمت و کاهش کیفیت نتایج دیگری هم در پی داشته از جمله اینکه اولا هفت سال است که ایرانیان از خودرو با استاندارد روز دنیا به بهانه جلوگیری از خروج ارز محروم هستند که این ممنوعیت هم در بحث مصرف سوخت و آلایندگی و هم در موضوع تصادفات و آسیب‌های جانی و مالی به مراتب هزینه‌های بیشتری نسبت به خروج ارز در بر داشته دوما بازار خودرو جولانگاه مونتازکاران چینی شده چراکه ایشان به بهانه عدم واردات محصول نهایی امکان فعالیت دارند و از این‌بابت ارز دولتی قابل توجهی هم دریافت کرده‌اند. پس ممنوعیت خودرو مانع خروج ارز از کشور نشده بلکه اسباب ورود خودروهای بی‌کیفیت چینی به جای خودروهای استاندارد را فراهم کرده است ثالثا خودروساز داخلی هم با وجود وعده‌های قبلی خود در تأمین نیاز داخل به نیاز بازار تأثیر معکوس نشان داده و جانش خرید خودرو را ایجاد کرده است. یک خودروساز داخلی در طرح اخیر خود با عنوان فروش فوق‌العاده و البته پس از گذراندن هفت خان قرعه‌کشی، حساب وکالتی و سازوکار ثبت‌نام همه پول خودرو را در روز قرارداد اخذ می‌کند ولی قول تحویل ۹۰ روزه خودرو را می‌دهد در حالی که در سال ۹۶ همین خودروساز با دریافت نصف مبلغ خودرو و اقساط دوساله خودرو می‌فروخت.

یادداشت

مدیریت رانتی؛ از حقوق‌های نجومی تا وام‌های نجومی



ناصر ذاکری

کارشناس اقتصادی

محل آن موجبات آزادی ۱۳۰ نفر زندانی جرائم غیرعمد را فراهم کرد.
به بیان دیگر همین قانون اجازه می‌دهد ۱۳۰ خانواده رنج‌کشیده با نداوم حبس سرپرستان همچنان در عسرت و نگرانی و نابسامانی غوطه‌ور باشند و در مقابل این نورچشمی‌ها به امتیازات ویژه خود برسند.
معمولا مدافعان وضع موجود می‌گویند این مدیران به دلیل تخصص و دانشی که دارند، فرصت‌های شغلی مطلوبی در انتظارشان است و اگر امتیازات آن چنانی بگیرند، ممکن است از دست بروند.
درباره این استدلال سه نکته قابل ذکر است.
اول اینکه حفظ مدیران با کمک امتیازات رانتی به این معنی است که آنان مسئولیت مدیریتی را نه با عشق بلکه با عقل معاش انتخاب می‌کنند و اگر درآمد بهتری در انتظارشان باشد، عشق خدمت را فراموش خواهند کرد.
دوم اینکه این مدیران معمولاً بارها و بارها در پاسخ زیردستانشان که متقاضی دریافتی بیشتری هستند، آنان را با این جملات نواخته‌اند که: «همین است که هست، اگر جای دیگر بیشتر حقوق می‌دهند، بروید».
اما زیردستان پارتی قدرتمندی ندارند که مثل اینها تا از پستی عزل شوند، فوری با کمک یک دوست قدرتمند در منصبی بهتر به «خدمتگزاری» مشغول شوند.
اینکه ادعای تخصص این مدیران معمولاً ادعایی بی‌پایه است.
بهترین شاهد این مدعا این است که بنگاه‌های اقتصادی تحت مدیریت این دلاوران معمولاً زیان‌ده هستند و بدون استفاده از رانت‌های پیدا و پنهان اموراتشان نمی‌گذرد.
اما نکته یابانی اینکه مدیران بورس دانسته یا ندانسته بدترین زمان ممکن را برای به جریان انداختن درخواست وام برگزیده‌اند.
از یک سو این پرونده دقیقاً یک روز بعد از خاتمه مأموریت عضو ناظر بورس (نماینده مجلس دوازدهم) و در شرایطی که هنوز مجلس سیزدهم ناظر جایگزین معرفی نکرده و در نتیجه نظارتی بر کار بورس وجود ندارد، به جریان می‌افتد و همین امر این شائبه را تقویت می‌کند که کوبی عمدی در کار بوده است.
از سوی دیگر در آن ایام به دنبال وقوع سانحه سقوط بالگرد رئیس‌جمهوری، کشور درگیر یک شوک بزرگ است و ذهن همه سیاسیون و مدیران و ایران‌دوستان مشغول بررسی این پرسش مهم است که علت بروز این سانحه و آثار آن چیست، این پهلوان‌ها بدون کوچک‌ترین نگرانی و دل‌مشغولی در فکر تصویب وام خودشان و بهینه‌کردن بازدهی آن از طریق سپرده‌گذاری هستند!
اقربین بر این همه عشق و عطش خدمتگزاری خالصانه.

برگزیده‌ها

گزارش «شرق» از آنچه در نشست فصلی شورای حکام گذشت

فصل پرچالش

۲

کیانوش رستمی
تبعه غیر سیاسی کوزوو

۹

پکن از بزرگ‌ترین عملیات تروریستی چه بهره‌ای برده است

هدیه ۱۱ سپتامبر به چین

۵

ترکی، معاون حقوق عامه دادستان کل کشور در پاسخ به «شرق»

مالک «میانکاله» باید اراضی ملی را پس دهد

۱۰



به مناسبت سالمرگ عباس معروفی

روایت گسست

۱۱

یادداشت

شرح نامیرایی تئاتر

در ستایش جهانی که پری صابری آفرید



سیدمحمدمجتبی حسینی

ذوالفنون‌زن تئاتر ایران؛ پری صابری، عصر وعهد هنر امروز را درک کرده بود و به رنج و ریاضت، آنچه را که در این سسو و آن سوی مرز آموخته بود، مانند گنجی گران‌مایه به جای گذاشت تا آن‌چنان که حکیمانه در تولد تالار مولوی، عاشقانه در تولید تئاتر متعالی، متفکرانه در صدور هویت ملی کوشید، مدارنه در تولد چند نسل آگاه تئاتری این سرزمین از جان دریغ نکرده باشد. پری صابری، تئاتر را زیسته بود و بلد راه آبادی و آگاهی این عرصه بود. پشت‌گرم به کوه ادبیات کهن، سرخوش از فهم هنر معاصر و دل‌سپرده به تجربه خویش بود و به‌کیمیای این سه، توانسته بود بر تن تئاتر ایران، خلعت افتخار و کسوت ابتکار بیوشناسد. حیات و ممات این برومند بانوی هنر اکنون به شدن و بودن تئاتری می‌ماند که به شوق و شادی و رنج خلق می‌شود و به امید و آرزو شکل می‌بندد و بی‌هیچ یابانی ادامه می‌یابد و مانند بشیر و نذیری هنرمندانه، همواره در شیدن است. پژواک هنر پری صابری که سال‌هاست حق معلمی‌اش بر گردن و کرده هنر و هنرمندان این دیار است، باید به مراقبت و بسزا گرامی داشته شود و در شمار کفتمان‌های دانش‌جویی و مهارت‌های هنری قرار گیرد. او آنچه را که باید، بیش و کم به جای آورده است و همچنان که فروتنانه به دستکار دیگران احترام گذاشت و از غنیمت دست‌نرخ اعزج ادب و هنر دیروز و امروز ایران و جهان سود برد و میراثش، ارزش افزوده هنر شد، باید کارنامه او به دقت و فراست، فهم شود و صفحه اضافه‌ش اسباب تربیت و ترفیع تئاتر روزگار ما باشد.

جناب آقای وکیل احمد طاهری

ضایعه درگذشت خواهرگرمیتان را تسلیت عرض می‌کنم.

از خداوند متعال برای آن مرحومه آرزوی رحمت و غفران الهی و برای شما و سایر بازماندگان صبرو شکیبایی خواستارم.

غلامحسین جلالی فرد